

[Margrete Auken]

Først og fremmest er der et ønske i Norden om, at mennesker ikke skal deles op i de rigtige, de, der har arbejde, og de andre, der er henvist til at leve af forsørgelse og veldædighed. En sådan opdeling er ikke bare rivedyr, den er også kynisk. Derfor er en stærk vækst i beskæftigelsen et hovedformål for vore planer. Det er den også i den fremlagte plan, men kun i dens indgangsbøn. Det er helt nødvendigt, at den også bliver det i de konkrete initiativer. Her kan der gøres meget mere, end handlingsplanen vil vide af. Nordens Faglige Samorganisation, NSF, fremlagde i november i fjor en plan, der hedder »Fuld beskæftigelse eller fortsat høj ledighed«, som giver et væsentligt bidrag til denne debat.

Fru Lilli Gyldenkilde vil i sit indlæg særligt beskæftige sig med det arbejdsmarkedspolitiske, så jeg vil lade det hvile nu. Dog én ting til: denne NFS-plan er i og for sig også traditionel-økonomisk, men til forskel fra ministerrådets plan lader den sig forene med en bredere satsning i den økonomiske og kulturelle strategi. Alene af den grund er den langt at foretrække i det nordiske samarbejde.

Det er på uddannelse, der først og fremmest skal sættes ind. Det er beskæftigelsesintensivt, det er billigt, det løser problemer på arbejdsmarkedet. Men først og fremmest er vores vigtigste ressource mangfoldigt uddannede mennesker, mennesker, som er rige på færdigheder, som har et rigt sprog, historisk bevidsthed, en vid horisont med kendskab til og lydhørhed over for andre kulturer, og som kan bruge deres hænder og kroppe. Skal vi gøre os nogen forhåbninger om at kunne beherske også den nye teknik, så den kan udvikle sig til en teknologi, der bliver vores hjælper i stedet for vores herre, er det nødvendigt med frie, i god forstand selvbevidste mennesker. Det er Grundtvigs uddannelsesvisioner – som jo ikke er fremmede for Nordens mennesker – vi skal bygge på, både nationalt og i fællesprojekter.

Der er et vidtforgrenet samarbejde i gang her, også inden for radio og TV, men det har trange kår lige nu og er aldeles glemt i ministerrådets plan, der kun kan få øje på helt erhvervsrettede uddannelser. De er også nødvendige, men skal de blive til andet end kortsigtede tiltag med indbygget forældelse, må der sættes meget bredere. En sådan satsning

har i øvrigt også vigtige socialpolitiske aspekter.

Hvor er alle miljøprojekterne henne i planen? Et oplagt samarbejdsfelt også for den langsigtede økonomiske udvikling er der i miljøteknologien, dvs. forureningsbekæmpelse, udvikling af miljøvenlige produktionsformer, genbrug og affaldshåndtering, såvel det såkaldte problemaffald som almindeligt husholdningsaffald, der også er godt på vej til at blive ret problematisk. Hvad med miljøvenligt skovbrug, landbrug, havbrug? Vi trænger frygteligt til det.

Energipolitikken er nævnt i planen, men kun den helt traditionelle med naturgas og elsamarbejde. Det er godt, men ikke nok. Der er rige muligheder for på nordisk plan at udarbejde selvforsyningsstrategier, der bygger på energibesparelse, på vedvarende energi og på koordinering. Norsk vandkraft og dansk vindkraft kan på længere sigt komme i venlig vekselvirkning, især hvis der gøres en indsats for forskning og udvikling. Finland og Sverige er rige på biomasse til drivmidler f.eks. Skal vi vise solidaritet med fremtidens Norden, er det den vej, vi må gå.

Endelig har vi i vores forespørgsel nævnt trafikikkerhed. Ministerrådet har trafikplaner, det er godt, skønt beskedent. Men under alle omstændigheder er det kun en del af trafikproblemerne, der er nævnt. Hele verden døjer under trafikulykkerne; det er slemt i i-landene, men langt værre i u-landene. Der til kommer store grupper problemer med fremkommelighed. Alene i Norden regner man med, at over 30 pct. af befolkningen har tilpasningsvanskeligheder til den moderne trafik.

Der er faktisk løfterige projekter i gang inden for det nordiske samarbejde, som både omfatter sikkerhed, de svage gruppers mobilitet, energibesparelse og samfundsøkonomi. Det er vigtige områder, som berører de fleste menneskers dagligdag. Det er ganske glemt i handlingsplanen, som det vistnok i det hele taget er glemt i det nordiske samarbejde uden for den snævre kreds, der arbejder med det. Det er et oplagt område for en fællesnordisk indsats for økonomisk udvikling og højere velfærd.

Alt det, jeg her har nævnt, arbejdes der med i mange af de alternative grupper og foreninger, der findes både i Danmark og fællesnordisk, og nogle af dem er særdeles